

آیه های آسمانی

تجلی قرآن و حدیث در شعرنایی

علی مزارعی

www.ketab.ir

زمستان ۹۳

سرشناسه: مزارعی، علی، ۱۳۴۲

عنوان و نام پدیدآور: آیه های آسمانی: تجلی قرآن و حدیث در شعر سنایی/علی مزارعی

مشخصات نشر: شیراز: علی مزارعی، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۵۵ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۱۶۱۴-۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: تجلی قرآن و حدیث در شعر سنایی

موضوع: سنائی، مجدودبن آدم، ۴۷۳-۴۵۲۵ ق- نقد و تفسیر

موضوع: قرآن در ادبیات فارسی

موضوع: احادیث در ادبیات فارسی

موضوع: شعر فارسی- قرن ۶ ق- تاریخ و نقد

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ۴۱۹ م ۴۹۵۵ PIR

رده بندی دیویی: ۸۱۶/۲۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۱۷۴۸۵

سرشناسه:

مؤلف: علی مزارعی

طراحی جلد: حسین زندپور

صفحه آرای: حمیده نوروزی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۱۶۱۴-۰۰

آدرس: شیراز، خیابان عدالت، خیابان نبی اکرم، کوچه ۵، تلفن: ۰۹۱۷۱۱۰۶۸۲۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیشگفتار..... ۴

سنایی غزنوی..... ۹

غزلیات سنایی..... ۶۳

حدیقه الحقیقه..... ۷۱

www.ketab.ir

پیش گفتار:

بی شک اندیشمندان، اندیشه های برتر را الگو قرار داده اند. بزرگترین اندیشه ای که بشر به خصوص ادیبان و دانشمندان را به کمال رسانده است، اندیشه ی یگانه ای است که عالم هستی را بدون کوچکترین خللی آفریده است. یزدان پاک.

شاعران قرن ششم هجری که خلاصه ی اندیشه ی ایرانی را در آثار خود دارند در بسیاری از شعرهای خود، کلام خدا را در آئینه ی قلم خویش منعکس کرده اند و در واقع می توان گفت شعر آنها انعکاس کلام الهی (قرآن) است.

ستایی، بانی عرفان و ایده ی عرفانی در ادبیات فارسی است.

دیوان این شاعران را که تزیین کنیم اولین مسئله ای که به یقین انسان را وادار به اعتراف می کند، آشنائی مسلم این دانشمندان با قرآن و حدیث های روایت شده از ائمه معصومین (صلوات الله علیهم اجمعین) می باشد. آنگاه که با استفاده از یک یا دو کلمه از آیه ای یا حدیثی در ضمن شعر خود (تضمین) فصل های کتاب را در همان دو کلمه به خواننده شعر آموزش می دهند، انسان را به این باور می رسانند که آنها تسلط کاملی بر قرائت، حفظ و مطالعه ی مستمر آن کتاب آسمانی (قرآن) داشته اند. همچنین حدیث های روایت شده از ائمه را

پیش چشم داشته اند و قریب به یقین به همین دلیل است که شعرشان جهانی شده و جهانی را به تحسین و تحیر واداشته است.

البته، آشکار نمودن تمام شعرهای آسمانی این استادان بعید است زیرا آیه و حدیث های بسیاری در دریای شعر شاعران موج می زند. یا به صورت مستقیم و یا مضمون و پیام آن کلام نورانی شعرها را برجسته کرده است.

اینجانب که دستم به سرو بلند اندیشه ی الهی برای دریافت معانی آن نمی رسد بر آن شدم فقط آن دسته از بیت هایی را گلچین کنم که کلمات قرآنی یا حدیث عیناً در آنها ذکر شده باشد. مگر اینکه در یک بیت اشاره ای بسیار روشن به حدیث یا آیه ی قرآنی شده باشد به این دلیل برای آن که آسانتر بتوان از جزوه ی حاضر استفاده کرد سعی شده با وجود شاهدهای فراوان از قرآن و حدیث برای هر بیت در حد امکان از یک شاهد استفاده شود و در تعداد محدودی از شعرها، شاهدهای دیگری نیز به صورت فهرست بیان گردد.

تلاش بر این بوده است تا آنجا که مقدور است از آیه های قرآن به عنوان شاهد استفاده شود.

کدام سرچشمه ای را زلاتر از قرآن می توان یافت؟ البته حدیث های بسیاری را هم می توان یافت که از زبان ائمه ی معصومین (صلوات الله علیهم اجمعین) روایت شده و همان معنی قرآن را بیان می کند اما چون بر این باورم که کلام و بیان ائمه در طول کلام خداست یا همان کلام خداست ولی از زبان ایشان، لاجرم چون آب را باید از سرچشمه

نوشید و همان گونه که ذکر شد قرآن سرچشمه ی تمام اندیشه هاست و مورد قبول عموم مسلمانان، بنده نیز سرچشمه را مورد استناد خویش قراردادم هر چند در برخی بیت ها از حدیث استفاده نموده ام.

با این باور که ابتدا کلام از خداست و خدا اولین کلمه است. آیه ی قرآن یا حدیث را نوشته ام، سپس شعر مربوط را با آدرس آن بیت ذکر کرده ام.

شیوه ی عملکرد به این صورت است که در ادامه ی شعر موردنظر اول شماره ی بیت از میان بیت های کتاب مورد تحقیق و بلافاصله با یک خط تیره حرف اول نوع ادبی را نوشته ام.

لازم به یاد آوری است معانی حروف را به صورت فهرست، یاد آور می شوم تا راه رسیدن به آدرس شعرها و استفاده از این کتاب را هموار کرده باشم. سعی شده آیه ی قرآن به طور کامل و حدیث نیز به همان صورت بیان شده تا خوانندگان محترم بتوانند معنای کامل یک اشاره را پیش چشم داشته باشند و استفاده ی کامل تری ببرند.

و اما معنی حروف آمده در متن به صورت زیر است:

سنایی	س
حدیقه الحقیقه	ح
غزلیات	غ
مقطعات	م